

Meet Up #Krachtproef Energieopbouwwerk

De Energietransitie wordt een gigantische sociale opgave

Op 11 april 2019 kwamen we met ruim 80 opbouwwerkers, sociaal ondernemers en sociaal werkers bij elkaar in Hilversum. Binnen nu en dertig jaar gaat de energietransitie door alle 17.000 wijken van Nederland. Hoe gaan we van het aardgas af? Wat zijn de alternatieven? Kunnen we de wijken meteen ook vergroenen en kan het leven in de wijken op een duurzame leest worden geschoeid?

Rijk, provincie, waterschappen, gemeenten, corporaties, energieleveranciers en netbeheerders organiseren honderden klimaattafels over de vraag hoe en wanneer de energietransitie doorgevoerd gaat worden. De belangrijkste partij, de bewoners van de wijken, zitten niet aan tafel. Niet omdat ze dat niet willen, maar omdat niemand weet op welke manier bewoners betrokken kunnen worden en een actieve rol kunnen spelen in de transitie. Maar we hadden toch opbouwwerk? Opbouwwerk organiseert in wijken, buurten en dorpen het eigenaarschap van bewoners bij grote sociale veranderingen. Net zoals in de tijd van de stadsvernieuwing kunnen opbouwwerkers bewoners toerusten om een actieve rol te spelen bij sociale veranderingen. De beroepsgroep is weliswaar uitgedund, maar de methodiek van samenlevingsopbouw is nog altijd springlevend.

Momenteel zijn opbouwwerkers en aanverwante sociaal ondernemers nog druk bezig met de open einden die de transitie in het sociale domein (a.o. de invoering Wet Maatschappelijke Ondersteuning) heeft achtergelaten. Op eigen kracht of met steun van opbouwwerk hebben bewoners buurtcentra in zelfbeheer, werken bewoners aan leefbaarheid en sociale veiligheid en ontwikkelen zij tal van activiteiten om de sociale cohesie in wijken te versterken.

De volgende uitdaging wordt de sociale opgave in de energietransitie. Hoe werken we met bewoners aan duurzame wijken? Hoe ontwikkelen we democratische processen bij de omvorming van onze

energievoorzieningen? Hoe gaan mensen over op een andere, meer duurzame leefstijl? Hoe zorgen we voor een rechtvaardige verdeling van de kosten van de transitie en hoe voorkomen we energie-armoede?

Marjan Minnesma, directeur van Urgenda ziet genoeg mogelijkheden om het Nederlandse aandeel in de bestrijding van de opwarming van de aarde waar te maken. Geen aardgas meer, ook niet afhankelijk worden van Russisch gas of

olie uit het Midden Oosten. Huizen goed isoleren, wind- en zonne-energie optimaal benutten voor opwekking van energie voor onze elektriciteit en verwarming. De mogelijkheden zijn er volop, alleen moeten de politiek en de mensen het nog willen. De transitie zal het landschap in de steden, wijken en buitengebieden veranderen. Als we het goed doen op een sociaal rechtvaardige manier. Met kleinschalige oplossingen in eigen beheer kunnen we in 2030 alle woningen voorzien van duurzame energie. In de kansrijkere wijken komen bewonersinitiatieven goed op gang. In de meer complexe wijken is meer nodig om bewoners te faciliteren en te mobiliseren.

Anita Keita, directeur-bestuurde van Versa Welzijn en vanmiddag onze gastvrouw, ziet goede mogelijkheden om sociale professionals in te zetten op de verduurzamingsvraagstukken in de wijken. Zij kunnen met bewoners werken aan vergroening van wijken, het opzetten van wijkprojecten om energie te besparen en hittestress tegen te gaan. Bewustwording is hierbij een sleutelwoord. Veel bewoners in de meer kwetsbare wijken kunnen maar net rondkomen en hebben weinig oog voor duurzaamheid. Toch zullen zij ook te maken krijgen met het aardgasvrij maken van hun wijken. Het is belangrijk dat bewoners hierin hun stem kunnen laten horen en ervoor te zorgen dat zij ook gehoord worden.

Bastiaan van Perlo van de Woonbond komt op voor de belangen van de huurders bij de energietransitie. Bij grote ingrepen in complexen van woningcorporaties moet 70% van de bewoners instemmen, anders gaat het niet door. Corporaties en verhuurders van wooncomplexen zullen dus in gesprek moeten met hun huurders. Huurders moeten hierbij goede deskundige ondersteuning krijgen, zowel op technisch gebied als bij van eerlijke en democratische besluitvormingsprocessen.

Joop Hofman, Rode Wouw en trekker van #Krachtproef, een beweging van opbouwwerkers in Nederland, toont aan de

hand van een rijk palet van praktijken van opbouwwerkers waar zij toe in staat zijn. "Grote agenda's klein maken", "de bewonersagenda is leidend", "Gewicht en tegenwicht geven aan grote jongens en meisjes" Met dit gedachtengoed werken opbouwwerkers aan nieuwe perspectieven en onderlinge solidariteit in gemeenschappen. Onze aanpak is de Asset Bases Community Development, de ABCD aanpak. We plakken er een "E" van Energie aan vast.

Willeke van der Doelen van Buurtbinders heeft in de praktijk ervaring opgedaan met het gasloos maken van een flat van 400 appartementen in Breda. Elke galerij had zijn eigen vertegenwoordiger en met deze groep is keihard gewerkt aan een mooi resultaat. De huurders werden serieus genomen en de vereiste 70% instemming werd daardoor gehaald. Ook tijdens de uitvoering waren Willeke en haar collega intensief betrokken. Hulp en begeleiding van mensen die tijdelijk hun huis uit moesten en tijdens dit proces kwamen allerlei individuele vraagstukken boven water. “Eigenlijk hebben we alles op kunnen lossen”, was de nuchtere constatering achteraf.

Na alle inleidingen gingen de stoelen aan de kant en waren er 10 tafels waar opbouwwerkers en deskundigen met elkaar in gesprek konden gaan.

Waar ging het allemaal over? Praktijkervaringen, techniek, processen, financiering, klimaat, methodiek, klimaatbanen energie-armoeden, woningeigenaren met een kleine beurs etc. Het werd een levendig spektakel, waarvan geen samenvatting is te geven. Daarvoor moet je erbij geweest zijn.

Milou van Rijn en Michel Coenen presenteerden de plannen voor de leergang “Hoe word ik een energieopbouwwerker” die het collectief # Krachtproef Energie gaat ontwikkelen. Deze bevat uit vier thema’s verdeeld over zes bijeenkomsten:

- Energietransitie als sociale opgave
- Processen energietransitie
- Kennis van de materie methoden en vaardigheden

“We gaan opbouwwerk op de kaart zetten van de energietransitie”, bepleitte Paul Vlaar aan het slot van de Meet Up. Onze ABCD-aanpak (Asset Based Community Development) krijgt er een “E” bij, die van Energie.

Voor meer informatie over de leergang, over opbouwwerkers in de energietransitie of om op de hoogte te blijven van ons collectief mail naar: krachtproefenergie@gmail.com.

